

CUPRINS

Capitolul I.....	7
Capitolul II	23
Capitolul III.....	36
Capitolul IV.....	56
Capitolul V	77
Capitolul VI.....	92
Capitolul VII.....	108
Capitolul VIII.....	118
Capitolul IX.....	130
Capitolul X	146
Capitolul XI.....	158
Capitolul XII.....	171
Capitolul XIII	187
Capitolul XIV	201
Capitolul XV	217
Capitolul XVI.....	233
Capitolul XVII.....	252
Capitolul XVIII	269
Capitolul XIX	289
Capitolul XX.....	307

VIATA ȘI SURPRINZĂTOARELE AVENTURI ALE LUI ROBINSON CRUSOE, MARINAR DIN YORK

Capitolul 1

M-am născut în anul 1632, în orașul York, dintr-o familie foarte bună, care nu-și avea obârșia în acel ținut, tatăl meu fiind născut în Bremen și stabilindu-se mai apoi la Hull. Făcuse o avere frumoșică datorită negoțului, la care a renunțat însă mai târziu și s-a mutat la York, unde s-a căsătorit cu mama. Familia mamei, Robinson, era foarte cunoscută în acel ținut. Eu am fost numit Robinson Kreutznaer, nume care a ajuns, prin obișnuita stâlcire a cuvintelor străine în engleză, acela de Crusoe, așa cum ne spunem și ne scriem noi înșine numele și așa cum ne-au chemat dintotdeauna cunoscuții.

Am avut doi frați mai mari, dintre care unul, locotenent-colonel în regimentul englez de infanterie din Flandra, comandat mai înainte de faimosul colonel Lockhart, a fost ucis în bătălia din apropiere de Dunkirk, purtată împotriva spaniolilor. Ce s-a ales de cel de-al doilea frate al meu n-am știut nimic mai mult decât au știut, mai târziu, părinții mei despre ce s-a întâmplat cu mine.

Fiind cel de-al treilea copil al familiei și nepregătit pentru vreo meserie, capul a început să mi se umple de la o

vârstă fragedă cu tot felul de gânduri hoinare. Tatăl meu, om în vârstă, mi-a oferit o creștere aleasă, vrând să facă din mine un om al legii. Am învățat acasă, apoi la școala din oraș. Mie însă nu-mi stătea gândul decât la plecatul pe mare, iar această înclinație a mea s-a opus vehement dorinței, mai bine spus poruncilor tatălui meu și tuturor rugăminților atât de stăruitoare ale mamei și ale prietenilor mei, de ai fi zis că o ursită rea mă mână în această năzuință a firii mele ce părea să mă îndrepte către acea viață năpăstuită de care aveam să am parte mai târziu.

Tatăl meu, un om înțelept și sobru, îmi dădea întotdeauna povețe demne de luat în seamă împotriva acestor înclinații pe care le întrevedea în natura firii mele. Într-o dimineață, m-a chemat la dânsul în cameră, unde era ținut din pricina gutei, și a început să-mi vorbească plin de bunăvoință. M-a întrebat care-mi sunt motivele, dincolo de acest dor de ducă, care să mă facă să-mi las în urmă casa părintească și țara mea natală, unde aș putea să-mi fac multe cunoștințe și chiar să am posibilitatea de a face o avere prin muncă asiduă, dar ducând în schimb o viață tihnită și plăcută. Mi-a mai spus că, pe de-o parte, doar oamenii fără nădejde și fără căpătâi, iar pe de alta, cei care aspiră la bogății nemăsurate se încumetă să plece printre străini, în căutare de aventuri, cu nădejdea să ajungă cineva, ori să se facă cunoscuți prin căi mai puțin obișnuite. A adăugat că toate acestea nu erau de mine, căci eu făceam parte din clasa de mijloc, pe care el o recunoaște, din multe experiențe de viață, a fi cea mai potrivită din lumea întreagă, cea mai prielnică pentru fericirea omului, care nu este expus nici mizeriei, greutateilor vieții, muncii și suferințelor pe care le îndură cei din păturile muncitoare, dar nici stânjenită de mândria, luxul, ambiția și invidia claselor superioare. Mi-a spus că pot judeca acest fapt după un singur lucru și anume că această condiție de viață este de toată lumea invidiată, că deseori s-au plâns regi

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

de nefericitele urmări pe care le ai atunci când ești hărăzit prin naștere să faci lucruri mărețe și că până și ei și-ar fi dorit să se afle la mijlocul acestor două extreme, între nimicnicie și măreție.

M-a rugat să iau aminte, așa cum aveam să fac în repetate rânduri mai târziu, că necazurile vieții erau împărțite între lumea de sus și cea de jos, dar că cea din mijloc are parte de cele mai puține nenorociri și că nu este supusă atâtor greutăți precum clasa superioară sau cea inferioară, nici nu pătimește de pe urma nenumăratelor neajunsuri și suferințe, atât trupești, cât și sufletești, precum cei care, fie prin traiul stricat de bogăție sau desfrâu, fie, dimpotrivă, din pricina muncii grele și a lipsurilor celor trebuincioase, își nenorocesc soarta ca urmare a vieții nefirești pe care o duc. Păturii de mijloc i-au fost anume sortite tot soiul de virtuți și bucurii; liniștea sufletească și bunăstarea se datorează unei averi moderate, la fel cum cumpătarea, chibzuința, tihna, sănătatea, societatea și toate plăcerile viețuirii sunt binecuvântările ce întovărășesc clasa mijlocie. Astfel, oamenii trec prin viață și dincolo de ea liniștiți și fără să întâlnească în cale piedici, nestânjeniți de muncile fizice ori intelectuale, fără a fi datori vânduți pentru pâinea cea de toate zilele și nici împovărați de împrejurări îndoielnice, care alungă sufletului tihna și trupului vitalitatea. Ei nu sunt cotropiți de înflăcăarea invidiei, nici de dorința arzătoare și tainică a ambiției, ci trec lin și ușor prin viață, gustându-i dulceața fără de amărăciune, simțindu-se fericiți și învățând din experiențele de zi cu zi să prețuiască acest trai binecuvântat.

M-a rugat apoi, stăruind din suflet și cât mai binevoitor, să nu-mi irotesc tinerețea și să nu mă arunc cu capul înainte în nenorocirile de care soarta și condiția vieții, hărăzită mie prin naștere, m-au ferit până atunci. Nu eram nevoit să plec ca să-mi câștig pâinea. El, tatăl meu, avea să încerce să-mi facă un rost bun în societatea pe care mi-o ridicase în slăvi cu

atâta căldură. Iar de nu aveam să mă descurc cu ușurință în lume sau nu izbuteam să fiu fericit, nu avea să fie altceva decât soarta-mi potrivnică și că el se socotea dezlegat de orice răspundere prin aceste sfaturi bune care mă împiedicau împotriva unui pas greșit, care ar fi fost spre paguba mea. Mai precis, ar fi făcut multe lucruri bune pentru mine dacă aș rămâne acasă și m-aș stabili aici după cum mă povățuise, astfel încât să nu aibă niciun amestec ori să se facă vinovat de vreuna dintre nenorocirile peste care aș putea să dau dacă aș pleca. Drept încheiere, mi l-a dat drept pildă pe fratele meu pe care a încercat cu aceleași stăruințe să-l împiedice în a pleca în războiul din Țările de Jos, fără să izbutească însă să se opună avântului tineresc ce l-a îmboldit să se înroleze în armată, unde a și fost ucis și, în ciuda faptului că nu încetase nicio clipă să se roage pentru el, îndrăznește să-mi spună că, dacă voi face totuși acest pas greșit, nu voi avea parte de binecuvântarea lui Dumnezeu și poate că va veni o vreme când voi avea timp să chibzuiesc asupra poveștelor lui de acum, dar atunci nu va mai fi nimeni care să-mi stea alături și să mă aline.

Am văzut că în ultima parte a convorbirii noastre, care, de altfel, a fost de-a dreptul profetică, lucru pe care tata nici nu cred că îl bănuia în acele clipe, am văzut, după cum spuneam, că lacrimile îi curgeau pe chip râuri-râuri, mai ales atunci când a pomenit de fratele meu mort. Iar când mi-a spus că voi avea prilejul să mă căiesc, dar că nu-mi va mai fi nimeni alături, a fost într-atât de copleșit, încât vorbele i s-au poticnit și mi-a mărturisit că avea inima atât de plină, că nu mai putea adăuga nimic.

Am fost sincer mișcat de aceste cuvinte, căci cine nu ar fi fost? Și chiar m-am hotărât să-mi iau gândul de la plecare și să mă statornicesc acasă, după cum mă povățuise tatăl meu. Dar vai! nu a durat decât câteva zile și, pe scurt, ca să înlătur eventualele stăruințe ale tatălui meu, am decis să fug peste

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

câteva săptămâni. Cu toate acestea, nu am trecut la fapte, după cum mă împingea înflăcărea hotărârii dintâi, ci am luat-o deoparte pe mama, atunci când am crezut că este în toane puțin mai bune, și i-am mărturisit dorința-mi mistuitoare de a vedea lumea, spunându-i că voi avea destulă tra-gere de inimă încât să înfăptuiesc ceva, că tata ar face mai bine să-mi dea binecuvântarea decât să mă silească să plec fără ea. Aveam de acum optsprezece ani, prea mult pentru a intra ucenic la vreo meserie sau practicant la vreun notar și eram sigur că, și de așa încerca, tot nu așa duce lucrurile la bun sfârșit, ba așa fugi de la stăpânul meu înainte de termen ca să plec pe mare. Am rugat-o să-i vorbească tatei și să-mi îngă-duie să încerc fie și un singur voiaj pe mare, iar dacă nu-mi va plăcea, mă voi întoarce acasă și nu așa mai fi plecat nici-când. I-am promis că aveam să muncesc de două ori mai mult să recuperez timpul irosit.

Acest lucru a supărat-o foarte mult pe mama. Mi-a spus că nu ar fi avut niciun rost să îi vorbească tatei despre acest subiect. El cunoștea ce e bine pentru mine și nu s-ar fi învoit în ruptul capului la ceva ce știa că avea să-mi aducă neca-zuri. Ba mai mult, s-a mirat cum de încă mai îmi stătea gândul la așa ceva după cele vorbite cu tata, după bună-voința și înțelegerea pe care știa că tata le arătase față de mine și că, pe scurt, dacă țineam morțiș să mă nenorocesc, eram fără de scăpare, dar să-mi iau gândul de a primi binecu-vântarea lor pentru așa ceva. În ceea ce o privea, nu voia câtuși de puțin să fie răspunzătoare pentru nenorocirea mea, de vreme ce nu așa fi putut niciodată să afirm că am avut învoirea mamei în ciuda împotrivirii tatălui meu.

Deși mama nu a vrut să îi vorbească tatei, din câte am aflat mai târziu, îl înștiințase de toată convorbirea. Tata, mărturisindu-și neliniștea, i-a spus, suspinând: „Băiatul ăsta ar avea o șansă să fie fericit dacă rămâne acasă, însă dacă

pleacă, o să ajungă cea mai nenorocită ființă care a văzut vreodată lumina zilei: nu pot să îngădui una ca asta”.

Abia peste vreun an de la această întâmplare am fugit de acasă. În tot acest timp, m-am încapățânat să rămân surd la orice propunere de a mă statornici și de a mă pune pe treabă, certându-mă deseori cu părinții mei în privința hotărârii lor atât de nezdruccinate, cu totul contrară dorinței mele. Dar într-o zi, pe când mă aflam la Hull, din pură întâmplare și fără intenția de a fugi atunci de acasă, m-am întâlnit cu unul dintre tovarășii mei care tocmai pleca la Londra cu corabia tatălui său. M-a îndemnat să merg cu ei, îmbiindu-mă, așa cum face obiceiul marinarii, că nu avea să mă coste nimic călătoria. Nu m-am sfătuit nici cu tata, nici cu mama și nici nu le-am dat de știre în această privință. Am plecat fără să le spun vreo vorbă, așa cum s-ar fi convenit, fără binecuvântarea lui Dumnezeu sau a tatei și fără să iau măcar în calcul împrejurările sau urmările. M-am imbarcat, într-un ceas rău, pe 1 septembrie 1651, pe corabia care mergea la Londra. Nici când nenorocirile unui tânăr aventurier nu au început atât de devreme și nu s-au terminat atât de târziu după cum mi s-a întâmplat mie. Nici nu a apucat bine corabia să iasă din golful Humber că vântul a și început să sufle și valurile să se zbată într-un chip cât se poate de înfricoșător. Și cum nu mai fusesem până atunci pe mare, îmi simțeam trupul cuprins de un rău de nedescris, iar mintea îmi era înșesată de temeri. Am început să chibzuiesc atunci la ceea ce făcusem și la cât de dreaptă era pedeapsa cerului ce se pogora acum asupra mea din pricină că plecasem pe neștiute din casa tatălui meu, fără a ține seama de obișnuitele îndatoriri. Povețele părinților, lacrimile tatălui și rugămintele fierbinți ale mamei îmi răsăreau acum proaspete în minte. Iar conștiința-mi, poate nu atât de nesimțitoare pe cât a ajuns mai apoi, mă mostra pentru faptul că nesocotisem sfaturile și îmi încălcasem datoria pe care o aveam față de Dumnezeu și față de părintele meu.

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

În tot acest timp, furtuna se întetea, iar marea, pe care nu mai călătorisem niciodată, se învolburase, deși nu așa cum aveam să văd de multe ori de atunci înainte și nici măcar cum mi-a fost dat să văd câteva zile mai târziu. Oricum, a fost suficient cât să mă înspăimânte pe mine, marinar începător, care nu aveam habar de asemenea lucruri. Mă așteptam ca fiecare val să ne înghită cu totul. Credeam că de fiecare dată când corabia se înclina între talazuri nu avea să se mai ridice. Multe jurăminte și hotărâri am făcut în această stare de zbucium, rugându-mă la Dumnezeu să mă scape cu viață din astă călătorie și, de voi mai apuca să pun piciorul pe uscat, mă voi duce drept la casa părintească și nici că mă voi mai îmbarca vreodată pe vreo corabie. Aveam să le urmez sfaturile și nu mă voi mai arunca nicicând în asemenea nenorociri. Acum vedeam limpede dreptele cugetări ale tatălui meu asupra condiției vieții din pătura mijlocie, cât de simplu și cât de tihnit își dusesese zilele, nicicând supus furtunilor de pe mare ori necazurilor de pe uscat. Și m-am hotărât, întocmai ca un fiu risipitor, să mă întorc plin de căință acasă.

Aceste gânduri înțelepte și sobre au continuat pe toată durata furtunii, ba încă puțin după aceea. Însă în ziua următoare, vântul s-a domolit și marea s-a mai astâmpărat, iar eu am început să mă deprind cu noua viață. Cu toate acestea, am rămas pe gânduri toată ziua, mai ales că încă mai aveam rău de mare. Dar, spre seară, vremea s-a liniștit, vântul s-a potolit cu totul, iar noaptea care a urmat a fost cu adevărat frumoasă. Soarele a asfințit limpede și tot așa a și răsărit în dimineața următoare. Iar cu vântul care adia abia-abia, cu marea netedă și lumina care strălucea pe suprafața ei, privilegiu era, după cum am crezut în acel moment, cea mai fermecătoare pe care mi-a fost dat s-o văd vreodată.

Dormisem bine noaptea, nu mai aveam rău de mare și eram vesel, privind cu admirație marea care cu o zi în urmă fusese atât de agitată și care putea fi atât de calmă și plăcută

după o vreme așa de scurtă. Bunele mele hotărâri au început din nou să se șubrezească și chiar atunci tovarășul care mă îmbiase să plec a venit la mine.

- Ei, Bob - mi-a spus el, bătându-mă pe umăr -, cum te simți după toate astea? Pun pariu că ți-a fost frică noaptea trecută, când a suflat un pic de vânticel, nu-i așa?

- Un pic de vânticel, ai spus? A fost o furtună năprasnică.

- O furtună, prostuțule? mi-a răspuns el. Tu numești aia furtună? Aia nu a fost nimic. Dă-ne o corabie bună și nici că ne pasă de puțintel vânt. Dar ești încă marinar de apă dulce, Bob. Haide, vino să luăm niște punch și să uităm de tot ce a fost. Vezi ce frumos e acum?

Ca să scurtez această tristă parte a povestirii mele, voi spune numai că am tras un chef marinăresc și că mi-am înecat în băutura toată pocăința, toate reflectările pe care le făcusem asupra purtării mele din trecut, precum și toate hotărârile de viitor. Într-un cuvânt, întocmai ca marea ce și-a limpezit suprafața și a revenit la calmul ei de dinainte de furtună, la fel de iute mi-au fugit și mie gândurile, temerile de a fi înghițit de apă au fost date uitării, iar cum șuvoiul celor dintâi dorințe ale mele a izvorât din nou, am uitat cu desăvârșire jurămintele și făgăduințele făcute în clipele de restrîște. Am avut parte, ce-i drept, de câteva momente în care mintea-mi era limpede, iar gândurile acelea au îndrăznit să se întoarcă din nou. Le-am alungat însă și m-am descotorosit de ele. M-am dedat băuturii și tovarășiei, izbutind să mă dezvăț de acel obicei neprielnic, după cum îl numeam, iar după cinci sau șase zile am izbândit în lupta cu propria-mi conștiință și am devenit cu desăvârșire stăpân pe mine însumi, întocmai ca orice tânăr care învață să nu se tulbure de nimic. Dar soarta îmi pregătea o nouă încercare ce avea, așa cum se întâmplă de obicei, să nu îmi mai lase prilej de vreo scuză. Și, cum nu am luat de bună calea mântuirii, avea să fie

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

atât de covârșitoare, încât până și cel mai înrăit om ar fi recunoscut primejdia și ar fi cerut îndurare.

În cea de-a șasea zi de când ne aflam pe mare, am ajuns în rada Yarmouth-ului. Vântul ne fusese potrivit, iar vremea calmă, astfel că nu reușisem să înaintăm cine știe ce de când cu furtuna. Aici, am fost nevoiți să aruncăm ancora și să zăbovim vreme de șapte sau opt zile, cu vântul tot potrivit, bătând dinspre sud-vest, timp în care au sosit mai multe corăbii dinspre Newcastle și care așteptau și ele vânt bun pentru a intra în port.

Totuși, nu am fi rămas la ancoră atâta vreme aici dacă nu ar fi trebuit să intrăm în portul aflat în susul râului, dar vântul era prea puternic, iar după vreo patru sau cinci zile s-a înțețit chiar mai mult. Cu toate acestea, știind că rada era la fel de sigură întocmai ca un port și ancorele noastre solide, echipajul era fără griji și cătuși de puțin preocupat de vreo primejdie, ba chiar trândăvea, după obiceiul marinarilor. Însă în cea de-a opta zi, dis-de-dimineată, vântul a început să sufle cu o putere și mai mare, așa că am pus cu toții osul la treabă să coborâm pânzele de pe arborii gabieri și să pregătim totul pe navă, astfel încât corabia noastră să înfrunte marea cât mai lesne cu putință. Pe la amiază, valurile au crescut mult, trecând în repetate rânduri peste prora și de vreo două ori ni s-a părut că ancora a fost smulsă, motiv pentru care căpitanul a dat ordin să fie aruncată și cea de-a doua ancoră. Astfel, stăteam pe două ancore, iar cablurile erau întinse până la capăt.

Se dezlănțuise o furtună pe cinste și citeam până și pe chipurile marinarilor groaza și uimirea. Căpitanul supraveghea îndeplinirea ordinelor, tot ieșind și intrând în cabină, iar când trecea pe lângă mine, îl auzeam spunând: „Doamne, ai milă de noi, suntem pierduți, s-a isprăvit cu noi!” și altele asemănătoare. În vreme ce restul echipajului se zorea de colo colo, eu zăceam în cabina-mi de sub punte, nemișcat, zăpăcit, într-o dispoziție de nedescris. Nu voiam să simt din nou cea dintâi

stare de remuşcare, pe care crezusem că o depăşisem cu atâta uşurinţă. Socotisem că amărăciunea morţii trecuse şi că nu avea să mai revină nicicând. Dar când însuşi căpitanul a venit la mine şi mi-a spus că suntem cu toţii pierduţi, am fost teribil de înspăimântat. Am ieşit din cabină şi m-am uitat afară, însă asemenea privelişte înfricoşătoare nu mai văzusem niciodată: valurile erau înalte cât munţii, spărgându-se în răstimpuri asupra noastră. Iar împrejur nu am văzut decât prăpăd. Două corăbii care erau ancorate lângă noi îşi tăiaseră catargele, fiind prea încărcate. Alta, care fusese ancorată doar la o milă depărtare de noi, se scufundase. Alte două corăbii, smulse din ancoraj, fuseseră târate în larg de furia mării, fără niciun catarg. Vasele uşoare se descurcau ceva mai bine, însă două sau trei dintre ele au trecut pe lângă noi, fugind din calea vântului, cu doar o mică pânză la proră.

Spre seară, secundul şi şeful de echipaj l-au rugat pe căpitan să-i lase să taie catargul de la proră, lucru pe care acesta nu dorea câtuşi de puţin să-l facă. Nu a consimţit decât după multe stăruinţe ale acestora, care i-au spus că altminteri corabia avea să se scufunde. Dar odată tăiat catargul de la proră, au fost nevoiţi să facă întocmai şi cu cel principal, care nu se mai ţinea bine şi clătina toată corabia, astfel că am rămas cu puntea goală.

Oricine îşi poate închipui prin ceea ce treceam eu, tânăr marinar, în asemenea împrejurare, şi mai ales după spaima care mă cuprinsese nu de mult. Dar chiar şi după atâta vreme, pot spune că groaza de atunci a fost de zece ori mai mică în comparaţie cu cea pricinuită de întoarcerea gândurilor negre, după ce mă hotărâsem să mă lepăd de ele şi că acestea, împreună cu teama de furtună, mă aduseseră într-o stare pe care cuvintele nu o pot descrie. Însă ce era mai rău abia acum avea să vină. Furtuna a continuat cu atâta înverşunare, încât până şi marinarii au recunoscut că nu mai pomeniseră nicicând ceva asemănător. Aveam corabie bună, nu-i vorbă,

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

însă era greu încărcată și înainta anevoios, astfel că marinarii strigau deznădăjduiți în răstimpuri că avea să se ducă la fund. Era spre binele meu că nu știam ce înseamnă „a se duce la fund” până când nu am întrebat. Totuși, furtuna era atât de năprasnică, încât mi-a fost dat să văd ceva ce nu vezi prea des, și anume pe căpitan, pe șeful de echipaj și alți câțiva mai cu judecată decât restul, spunându-și rugăciunile, așteptându-se în orice moment să ne scufundăm. În toiul nopții și a neliniștilor noastre, unul dintre marinari, care fusese trimis anume pentru acest lucru, ne-a dat de știre că luăm apă și că pătrunsesese deja în cală de patru picioare înălțime. La auzul acelor cuvinte, inima, așa cum am crezut atunci, mi se oprise de spaimă și m-am prăbușit pe marginea patului. Cu toate acestea, marinarii m-au zgâlțâit și mi-au spus că, dacă înainte nu avusesem cu ce să-i ajut, acum puteam munci la pompatul apei ca oricare altul. M-am ridicat și m-am pus cu mare sârg pe pompat alături de ceilalți. În tot acest timp, căpitanul, văzând niște nave cu cărbuni care, neputând rezista în fața furtunii, fuseseră nevoite să-și ridice ancora și să iasă în larg, a ordonat să se tragă o salvă de tun, drept semnal de ajutor. Eu, care habar nu aveam ce înseamnă acest lucru, am crezut că s-a rupt în două corabia ori că s-a întâmplat ceva îngrozitor. Pe scurt, am fost atât de luat prin surprindere, încât am leșinat. În asemenea împrejurare, fiecare se gândește cum să-și salveze propria piele, așa că nimănui nu i-a păsat de mine. Un altul mi-a luat locul la pompă și, dându-mă la o parte cu piciorul, m-a lăsat să zac acolo, crezându-mă mort. Mi-a luat ceva timp până să-mi revin în simțiri.

Am continuat să pompăm, însă nivelul apei tot creștea în cală, de părea că până la urmă corabia avea să se scufunde. Cu toate că furtuna se mai domolise nițel, tot nu era cu putință să intrăm în port, astfel că am continuat să tragem salve de ajutor, iar o navă mică, ancorată chiar lângă noi, s-a încumetat să trimită o barcă înaintea noastră. Cu mare greutate s-a

apropiat de noi, însă nouă ne era cu neputință să ajungem la barcă ori barca să se mențină lângă corabie. În cele din urmă, în vreme ce bărbații din barcă vâsleau din răsputeri, riscându-și viețile ca să le salveze pe ale noastre, oamenii noștri au reușit să le arunce o frânghie cu o geamandură, pe care cei din barcă au prins-o după multe încercări, izbutind astfel să-i aducem aproape de pupă și să ne urcăm în barcă. Cum la corabia lor nu era chip să mai ajungem, am căzut cu toții la învoială să lăsăm barca în voia valurilor și doar să o cârmim înspre mal atât cât puteam. Căpitanul nostru le-a făgăduit că, dacă aveam să ajungem cu toții teferi la țărm, avea să-i răsplătească cum se cuvine, așa că, mai vâsbind, mai duși de valuri, am fost târați spre nord, mergând pieziș de-a lungul coastei până aproape de Winterton Ness.

Nu scăpasem de pe corabie nici de un sfert de ceas că am și văzut-o scufundându-se și atunci am înțeles pentru prima oară ce însemna „a se duce la fund“. Trebuie să mărturisesc că mi-a venit greu să ridic ochii și să privesc. Căci de când fusesem dus aproape pe brațe de marinari în barcă, eram mai mult mort decât viu, pe jumătate din pricina spaimei, pe jumătate îngrozit de ceea ce credeam că avea să urmeze.

În vreme ce marinarii vâsleau de zor ca să aducă barca mai aproape de mal, puteam vedea, dar numai când eram pe crestele valurilor, că se adunaseră o mulțime de oameni care alergau de-a lungul țărmului ca să ne ajute să debarcăm, însă înaintam cu greutate și nu am izbutit să ajungem la mal decât după ce am trecut de farul de la Winterton, acolo unde malul era mai adăpostit de vânturi. Aici am debarcat și am ajuns, deloc cu ușurință, cu toții teferi, mergând la picior până la Yarmouth, unde, ca niște oameni loviți de soartă, am fost tratați cu omenie și primiți bine de mai-marii orașului, care ne-au găzduit, dar și de negustorii și stăpânii de corăbii, care ne-au dat bani suficienți cât să ne înapoiem fie la Londra, fie la Hull, după cum consideram de cuviință.

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

Dacă aş fi avut minte să mă întorc la Hull şi să mă duc acasă, aş fi fost fericit, iar tata, întocmai ca în parabola fiului rătăcitor, ar fi tăiat viţelul cel gras în cinstea mea. Primiseră de veste că în Yarmouth se scufundase corabia pe care mă îmbarcasem, însă avea să treacă mult timp până să afle că nu mă şi înecasem.

Însă soarta-mi potrivnică mă împingea acum de la spate cu o încăpăţânare căreia nu puteam să-i rezist, iar astfel, deşi raţiunea şi mult mai matura-mi judecată m-au îndemnat să merg acasă, nu am avut puterea s-o fac. Nu ştiu cum să numesc toate acestea şi nici nu mă voi grăbi să spun că vreo tainică stăpânire ne zoreşte să devenim instrumentele proprii nenorociri, în care ne aruncăm cu ochii deschişi, cu toate că o vedem prea bine. Cu siguranţă că nimic mai mult decât o astfel de ursită tainică şi cu neputinţă de ocolit care mă aştepta şi de care mi-era peste puteri să scap m-a împins înainte, în ciuda celor mai chibzuite şi mai convingătoare gânduri îndepărtate şi împotriva unor semne atât de clare ce mi s-au arătat cu cea dintâia-mi încercare.

M-am întâlnit cu tovarăşul meu, cel care fusese capul tuturor răutăţilor şi care era şi fiul căpitanului. Era prima oară când ne vorbeam de când cu Yarmouth, adică nu cu mai mult de trei sau patru zile în urmă, căci fusesem găzduiţi în locuri diferite. Cum am spus, când ne-am întâlnit, mi s-a părut puţin schimbat, părea foarte abătut şi, dând din cap, m-a întrebat cum o mai duc. Apoi mi-a făcut cunoştinţă cu tatăl lui, spunându-i că venisem cu ei în călătorie din dorinţa de a vedea cum e, înainte să merg eu însumi mai departe. Tatăl lui s-a întors atunci spre mine şi cu un ton grav şi preocupat mi-a spus:

- Tinere, nicicând nu trebuie să te mai duci pe mare, trebuie să iei cele întâmplate ca un semn clar că nu eşti făcut să fii marinar.

DANIEL DEFOE

- Dar, domnule - am spus eu -, nici dumneavoastră nu veți mai pleca pe mare?

- Asta e cu totul altceva. Asta e chemarea mea, deci asta mi-e îndatorirea. Dar de vreme ce tu ai făcut această călătorie de încercare, ai văzut doar că Cerul ți-a arătat la ce să te aștepți dacă vei continua. Și poate că toate astea le-am pățimit din pricina ta, întocmai cum i s-a întâmplat lui Iona pe corabia ce mergea la Tars. Rogu-te, spune-mi, cine ești tu și de ce ai vrut să pleci pe mare?

I-am spus atunci o parte din povestea mea, la sfârșitul căreia a izbucnit într-un acces neobișnuit de furie:

- Cu ce-am greșit oare ca un astfel de nenorocit al sortii să calce pe corabia mea? Nu te-aș mai lua la bord nici pentru o sută de lire!

Am pus aceste vorbe pe seama supărării cauzate de pierderile suferite și am socotit de cuviință că ar fi trebuit să se oprească aici. Însă a continuat, pe un ton cât se poate de îngrijorat, îndemnându-mă să mă întorc la tatăl meu și să nu-mi mai pun soarta la încercare împotriva mea.

- Tinere, totul depinde de tine, căci de n-ai să te întorci acasă, numai de nenorociri și de dezamăgiri vei avea parte, până când vorbele tatălui tău se vor adevăra până la una.

Ne-am despărțit mai apoi, căci eu nu am spus prea multe, iar de-atunci nici că l-am mai văzut. Încotro a luat-o, n-aș ști să vă spun. Cât despre mine, având niscaiva bani prin buzunare, am călătorit până la Londra pe uscat, iar acolo, ca de altfel și până acolo, am dus multe lupte de convingere cu mine însumi, neștiind ce drum să apuc în viață ori dacă să mă întorc acasă ori să plec pe mare.

Cât despre întoarcerea acasă, rușinea mi-a năpădit gândurile bune care mă îndemneau s-o fac, fiindcă mi-a trecut prin minte cum voi fi luat în râs de vecini și cât de stânjenit aș fi să dau ochii nu numai cu tata și cu mama, ci cu toată lumea. Căci băgasem de seamă în repetate rânduri cât de

AVENTURILE LUI ROBINSON CRUSOE

nestatornică și nechibzuită este purtarea omului, mai ales a tinerilor, acea judecată care ar trebui să le arate calea în astfel de împrejurări, când nu se sfiesc să păcătuiască, dar se sfiesc să se căiască; când nu se sfiesc de faptele pentru care, pe bună dreptate, ar fi luați drept neghiobi, dar se sfiesc să nu le repete, când tocmai acest lucru ar fi dovada înțelepciunii.

Am trăit astfel, pentru o bună bucată de vreme, nehotărât în privința a ceea ce am de făcut și a drumului pe care să-l apuc. Revenirii mele acasă i se opunea o irezistibilă șovăire. Cum trecuse ceva timp, nenorocirea ce mă încercase a început să fie dată uitării și, pe măsură ce amintirea devenea din ce în ce mai îndepărtată, slaba hotărâre de a mă întoarce a început să se destrame odată cu ea, până când mi-a fost ștearsă complet din minte. Așa că mi-am pus în gând să plec.

Înrâurirea nefastă ce mă alungase întâiași dată din casa tatălui meu mă zorea acum, cu o sete lacomă și nemistuită, de a face avere și tot ea mi-a vârât în cap o îngâmfare ce a pus stăpânire pe mine și care m-a făcut surd la toate povețele, rugămintele și chiar poruncile tatei. Aceeași înrâurire, oricare ar fi fost ea, mi-a scos în cale cea mai nefericită dintre încercări: m-am imbarcat pe o corabie care pleca spre coastele Africii sau spre locurile pe care marinarii le numesc Guineea.

Nenorocul meu a fost că în toate aceste aventuri nu m-am angajat și eu ca marinar, cu toate că, îmi închipui, ar fi trebuit să muncesc nițel mai mult decât de obicei. Învătasem și eu câte ceva și cu timpul aș fi putut ajunge secund sau maistru, dacă nu chiar căpitan. Dar cum soarta mă făcea să aleg mereu calea cea mai bătută, așa am făcut și de data aceasta. Cu ceva bani în buzunar și îmbrăcat cu haine bune, mă imbarcasem de fiecare dată ca un pasager de condiție bună, astfel că nu trebuia să fac nimic pe navă și nici nu m-am deprins cu vreo îndeletnicire marinărească.

